

'מותו של דיקי': הטקסט הטראומטי של יהודה עמיחי

מיכאל גלזמן

במאמר זה המחבר מתבונן בקובץ הסיפורים הנשכח של יהודה עמיחי, 'ברוח הנוראה הזאת', על מנת לעמוד על ההבדלים העקרוניים בין שירת עמיחי לבין סיפוריו. בניגוד לטענתו של נתן זך לפיה "עמיחי של השורות הארוכות הוא למעשה עמיחי של השורות הקצרות", המחבר מצביע על הפנים השונים של עמיחי הנחשפים בשירה ובסיפורת. בעוד שבשירים עיצב עמיחי קול שירי מפויס, שהטון שלו מושג באמצעות שליטה עצמית ווירטואוזיות לשונית, הסיפורים בנויים פעמים רבות כחלום או כסיוט, והם חושפים שיבוש בעולם הבדוי המנגע את ייצוגו הלשוני. לעומת הבהירות הרגשית המאפיינת את השירים, הסיפורים חושפים את היסודות הביוגרפיים הטראומטיים של יצירת עמיחי. יסודות אלה באים לידי ביטוי בעודפות או שארית שניתן לראות בהן צורות של הפגן טקסטואלי המוכר מטקסטים העוסקים בטראומה. המאמר משווה בין הסיפור 'מותו של דיקי', העוסק בנפילתו של חיים (דיקי) לקסברגר, מפקדו של עמיחי בפלמ"ח, לבין כמה שירים מתקופות שונות העוסקים באותו אירוע טראומטי. עמיחי התמודד כל חייו עם זיכרון מותו של דיקי, ובכל עשור שב וכתב על האירוע, אם בפרוזה ואם בשירה. אולם בעוד הפואטיקה של השירים מאופקת וחושפת אך טפח מהטראומטיות של אירועי המלחמה, הסיפור נותן ביטוי לפואטיקה טראומטית פורעת סדר, הממחיזה הן את ההצפה הרגשית המגולמת בטראומה והן את היותה בלתי ניתנת להכלה.

ABSTRACT

‘DICKY’S DEATH’: AMICHAÏ’S TRAUMATIC TEXT

Michael Gluzman

This essay focuses on Yehuda Amichai’s collection of short stories, *In This Terrible Wind*, in order to underscore the fundamental differences between his poetry and his prose. Unlike Natan Zach, who asserted that ‘Amichai in long lines and in short lines is one and the same’, I argue that the poetry and short stories reveal two different, perhaps incompatible, aspects of his writing. In his poetry, Amichai’s voice is often placid, a tone that is achieved by means of linguistic self-control. In stark contrast, his short stories are often constructed as dreams or nightmares, and reveal a flaw in the fictional world that blights its linguistic representation. Unlike the emotional lucidity so characteristic of his poems, Amichai’s stories reveal the traumatic biographical foundation, and can thus be read as a form of textual ‘acting out’.

These differences are clearly evident in the different texts, verse and prose, that Amichai wrote about the death of his commander and friend Haim (Dicky) Laksberger in the War of Independence. Amichai grappled with Dicky’s death throughout his life, returning to the subject in his writing at least once every decade. While Amichai’s poetic voice is restrained and reveals only a trace of the war trauma he experienced, the short story ‘Dicky’s Death’ offers a traumatic and socially disruptive poetics that dramatizes both the extremity of emotion embodied in trauma and the failure to contain it.